

O trhání jablek a učení dětí aneb co jsem se naučil o učení na jablkách

Důležité upozornění pro trhání jablek a učení dítek: je-li potřeba působit silou, nejsou ZRALÁ!

Na svou první skutečnou brigádu jsem se vydal se třemi kamarády do zemědělského družstva jedné malebné jihočeské vísky. Její jméno si již nepamatuji, jen výhled na chladič věže temelínské elektrárny chladič v parném létě na plné obrátky. Je ovšem možné, že to byly Dukovany a my byli na Vysočině, ale ty věže tam určitě byly. A kromě těch věží i sady. A v těch sadech stromy. A na těch stromech jablka. Byly to jabloně. A ta jablka jsme měli z těch jabloní trhat. My čtyři a tak tučet žen, které nám v našich patnácti, šestnácti letech připadaly staré. Ty ženy tam byly důležité, protože ty ženy to na rozdíl od nás uměly.

Že to uměly, se projevilo okamžitě. Každá z nich pracovala zhruba stejně rychle jako my čtyři dohromady. To jsme si samozřejmě nemohli nechat líbit. Rvali jsme tudíž ta jablka, až z nás lilo, takže jsme už kolem oběda jedné bábě stačili ve dvou, chachá! Posléze se však jejich um projevilo ještě jinak. Ony dostaly zapláceno, co měly slíbeno. Ony ano. Zato nám za naše potlučená a otláčená jablíčka plnou mzdu dát nechtěli. Myslím, že to bylo především mladickým šarmem a trochou citového vydírání jedné z kamarádek, že nám vyplatili nakonec za první dva dny trhání alespoň poloviční sazbu.

Hned zpočátku jsem si mohl odnést první důležité lekce:

- *Když ti někdo připadá starý, je dobré jej při práci pozorovat. Pravděpodobně se od něj můžeš leccčemu přiučit.*
- *Když něco neumíš, tak tím, že se snažíš o maximální výkon, k lepšímu výsledku obvykle nepřispěješ.*
- *Čas na učení se vyplatí. A zejména v této fázi je soupeření dost rizikové. Může totiž vést ke vzniku chybných technik, které znehodnotí celý výsledek.*

I stalo se, že jsme se třetího dne pokorně přišli místních trhaček zeptat, jak na to:

„Jsem ti říkala, že přijdou.“

„A však co, vždyť já jim ráda poradím.“

„Ne prstama, to bude otláčené! Pěkně do dlaně. No, teď tam nic nevidíš, ale počkej zítra!“

„Netahat dolů! Dopředu a nahoru, podle stopky, jak to jde nejlíp.“

„Opatrně do košíku! Kutálet se po sobě můžou, nesmí padat z výšky.“

„Ty málo zralé ještě nechte! Stejně by šly špatné.“

Na otázku, jak se poznají ta, která už jsou dost zralá:

„To poznáš.“

„Podle barvy.“

„Podle tvaru.“

„Podle velikosti.“

„Podle toho, jak vypadají.“

Tak jsme trhali obezřetněji, ve větší pohodě a v konečném důsledku i za více peněz. A časem jsme už ani necloumali s nezralými jablky, stačilo se podívat, jak vypadají, a bylo jasno. A báječně (jablečně) jsme si to užili.

A další lekce:

- *Když někdo něco umí, většinou se rád podělí. A tvá nedokonalost jej často spíš těší.*
- *Je důležité volit takový přístup, který nezanechává trvalé nežádoucí stopy.*
- *Poškození neopatrným zacházením nemusí být patrné okamžitě.*

- *Míra kladeného odporu mnohé napoví o vhodném směru působení. A nemusí to být na první pohled přímo k cíli – občas správná cesta vede dokonce přesně opačným směrem.*
- *Dosažením prvního dílčího úspěchu to zdaleka nekončí.*
- *K poškození může dojít i při nevhodně vyvolané vzájemné interakci.*
- *Ne každý vzájemný kontakt musí nutně škodit.*
- *Je-li třeba působit silou, je lepší nechat dozrát.*
- *(Diagnostické) metody se mohou lišit, důležité je, zda vedou k uspokojivému výsledku.*
- *Jsou zkušenosti, které jsou nepřenositelné. Ty získáš až praxí.*
- *Pohoda je důležitá. To pak člověk lépe snáší, i když je občas v nepohodě. Hlavně, že je v pohodě.*

A konečně – co že to má společného s učením dítek? Přece všechno. Jen je to s dětmi poněkud komplexnější. Dozrávají v různých ohledech v různý čas. Směrů, kterými se na ně dá působit, je nepřeborné množství. Stejně jako přístupů, které na nich mohou zanechat nežádoucí stopy, které se mohou projevit mnohdy až za mnoho let. A těch možných vzájemných interakcí, těch teprve je.

Ale když budeme pozorovat, jak to dělají zkušenější, když se jich budeme ptát a naslouchat jim, když si dovolíme potřebný čas a nebudeme tlačit na výsledek nebo s někým soupeřit, když budeme přemýšlet o tom, k čemu naše působení vede, když se děti naučíme „brát jemně do dlaně“ a pozorovat, kterým směrem je to táhne, když jim budeme věnovat pozornost v každé fázi, nebudeme vyvolávat jejich nevhodné interakce, když budeme respektovat, že každé dítě to může mít jinak, když nebudeme ulpívat na jedné „správné“ cestě, máme velkou šanci, že ty zkušenosti s praxí opravdu přijdou. Navíc děti nejsou jablka, které jen mlčky visí, takže nám v tom výrazně mohou pomoci.

A pak, pohoda je důležitá. To pak člověk lépe snáší, že je občas v nepohodě.